

Kandidatuppsats

HT 2011

Statsvetenskap Krishantering och Internationell Samverkan

Institutionen för Säkerhet och Strategi

Försvarshögskolan

Av: Johan Silvera

Handledare: Dr. Eva Haldén

Examinator: Prof. Jan Hallenberg

Civil-Militär Samverkan

En organisationskulturell kunskapsutmaning

*“People know what they do; they frequently know why they do what they do;
but what they don't know is what they do does”*

-Michel Foucault

Akronymer

ANA	Afghan National Army
CIMIC	Civil-Military Co-operation. (sv. civil-militär samverkan/samarbete)
CIMIR	Civil-Military relations
CMCoord	Civil-Military Coordination
CSC	Coordination Support Committee
CSR	Corporate Social Responsibility
DDR	Disarmament, Demobilization and Reintegration
DPKO	Department of Peacekeeping Operations
EU	Europeiska Unionen
FAA	Forces Armées Antilles (franska försvarsmakten)
FN	Förenta Nationerna (se UN)
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
HC	Humanitarian Coordinator
HCT	Humanitarian Country Team
HQ	Headquarter
ICRC	International Committee of the Red Cross
IDP	Internally displaced person
IM	Integrated Missions
IMPP	Integrated Missions Planning Process
IRC	International Rescue Committee
JOTC	Joint Operations and Tasking Center
MINUSTAH	Mission des Nations Unies pour la Stabilisation en Haïti. (en. United Nations Stabilization Mission in Haiti)
MSF	Medecins Sans Frontieres (sv. Läkare utan gränser)
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NGO	Non-governmental organization (sv. Icke-statliga organisationer)
NY	New York, USA
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
OEF	Operation Enduring Freedom
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe
SIDA	Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete
SOUTHCOM	Southern Command
UN	United Nation (se FN)
UNAMA	United Nations Assistance Mission in Afghanistan
URD	Urgence réhabilitation développement (ett icke vinstdrivande forsknings-, utvärdering- och träningsinstitut)
USAID	United States Agency for International Development
WFP	World Food Programme (FN:s livsmedelsprogram)

Innehåll

Inledning	5
Problemformulering	7
Syfte och frågeställning	8
Tidigare forskning	8
Teori	9
Metod	12
Avgränsningar	14
Vad är civil-militär samverkan?	15
Militära perspektivet på CIMIC	15
Civila perspektivet på CIMIR	16
FN:s perspektiv med Integrated Mission, IM	17
Fältet Civil-Militära Relationer	17
Problemmodell baserad på Afghanistan	19
Brist på kunskap	20
Skillnad i syn på mål och uppgift	21
Rädsla att förlora neutralitet	23
Organisatoriska skiljelinjer	24
Analys	25
Organisation	25
Kunskap	27
Neutralitet	29
Mål och uppgift	30
Diskussion och slutsatser	32
Mål och uppgift	32
Organisation	33
Neutralitet	33
Kunskap	34
Avslutningsvis	34
Vidare forskning	35

Inledning

Kriser idag kan vara svåra att förutspå och påverkar sällan ett begränsat geografiskt, politiskt eller ekonomiskt område. Allt eftersom utveckling sker, ökar den internationella samverkan och allt fler blir beroende av varandra. Stater är inte längre ensamma aktörer på den internationella arenan utan grupper, organisationer och samvälden blir allt mer aktiva. Vid en kris så råder stor osäkerhet, relativt begränsade tidsförhållanden och betydande värden står på spel.¹ Den ökade floran av aktörer som med olika motiv avser hjälpa till vid en kris, bättrar möjligheten att snabbt återgå till ett normaltillstånd men ökar samtidigt komplexiteten i samverkan för att uppnå nyttomaximering. Det är denna komplexitet, mellan civila humanitära organisationer och nationella militära aktörer, som jag har gett mig i kast med.

Civil-militära relationer är på inget vis ett nytt koncept. Ända sedan de första arméerna drog ut i krig har det funnits civila aktörer närvarande inom områden som logistik och sjukvård. Allt eftersom fokus har flyttats från erövringskrig till fredsbevarande, fredsframtvängande och humanitära insatser har samverkan mellan civila och militära aktörer fått en allt mer central roll. Dock pekar forskning på att denna samverkan inte fungerar. Anledningar som anges till varför den inte fungerar är många, och mycket av detta härleds till den förhållandevis stora tyngden som läggs vid den militära delen av en insats. Detta är framförallt sant vid fredsbevarande och fredsframtvängande insatser men där vi idag ser en ökad framträdande roll för civila organisationer genom bl.a. *comprehensive approach*.² Jag har även funnit forskning inom ramen för civil-militär samverkan vid *humanitära insatser* och det är denna som jag även fördjupar mig i inom uppsatsen.

Vid en humanitär katastrof uppstår en kaotisk situation där alla inblandade kämpar för att få kontroll och kunna hantera situationen som de befinner sig i när de anländer till insatsområdet. Det är då lätt att intuitivt föreställa sig att detta kaos är orsaken till alla problem inom samverkan. Begränsningar som förstörda elnät, vägnät, telefoni och andra infrastrukturella förutsättningar får stå som anledning till misslyckande inom samverkansområdet. Men det är anledningarna som ligger djupare, under dessa föreställningar, som jag är intresserad av att studera.

Peter Douglas Feaver beskriver den inbördes spänningen mellan de civila och militära aktörerna ur ett politiskt perspektiv och den misstro som växer ur detta. Han skriver: "It remains difficult to ensure that the military is both capable of doing and willing to do what civilians ask."³ Militärens uppgift är att skydda det egna landet mot yttre fiender och i samma ögonblick som de har makt nog att göra det utgör de också ett hot mot den egna staten. Då är det av vikt att militären inte bestämmer politiken utan är endast den som utför den civila viljan men samtidigt är militären skapad för att självständigt agera och påtvinga andra sin

---

¹ Hansén, D., & Hagström, A., (2004). *I krisen prövas ordningsmakten*; Jure Förlag AB, Stockholm. Sid 15. Sekundärkälla (Sundelius m.fl. 1997)

² Director General Joint Doctrine and Concept (2006). *The Comprehensive Approach*. Joint Warfare Publications; Swindon

³ Feaver, D., F., (1999). "Civil-Military Relations" i *Annual Review Political Science*, 1999, 2. Sid 216

vilja. Denna inbördes spänning och misstro genomsyrar all civil-militär verksamhet och är en av grundledningarna till svårigheten med civil-militär samverkan.⁴

Baserat på detta är mitt grundantagande att organisationskulturella föreställningar ger en inbyggd misstro mellan civila och militära aktörer. Detta ger att samma typ av problem inom de civil-militära relationerna uppstår oavsett vilken situation, miljö eller typ av insats aktörerna agerar inom. Sålunda är det en till huvuddel prövande ansats där jag skapat en problemmodell och prövat denna. Uppsatsen är intensiv och jag har studerat utvärderingar, rapporter, dokument, doktriner och beslut kopplat till samverkan inom de två insatserna. Med hjälp av kvalitativ textanalys har jag identifierat civil-militära relationsproblem ur dessa dokument och jag prövar om Christensens, Lægreid, Roness och Røvik organisationsteorier kan hjälpa oss att förstå varför dessa samverkansproblem uppstår.⁵

Min problemmodell är byggd på den i grunden militärtyngda operationen i Afghanistan (OEF och ISAF 2001-pågående)⁶ och fungerar som utgångspunkt och med vilken jag tar avstamp från. Anledningen till valet av Afghanistan är ur ett ekonomiskt och personellt perspektiv är överlägset militärt i förhållande till de civila delarna. Enbart USA:s militära delar i Afghanistan kostar den amerikanska staten 10 miljarder dollar i månaden.⁷ De civila komponenterna i Afghanistan som jag har studerat utgör de icke-statliga aktörerna som agerar i landet som Internationella Röda Korset (ICRC) och Läkare utan gränser (MSF).⁸ För att kunna tydliggöra mitt antagande om anledningarna kring samverkansproblem så har jag som jämförelse valt ett fall som ligger så långt bort från militärtyngd insats som möjligt.

Sålunda är den andra typen av insats, som utgör det prövande fallet, den humanitära insatsen efter jordbävningarna i Haiti 2010. Epicenter var precis under Haiti och ett drygt 20-tal efterskalv följde och förödelsen var omfattande.⁹ Utöver de lokala myndigheterna fanns FN insatsen MINUSTAH¹⁰ på plats med ett UNSC resolution från 2004. Den fredsbevarande styrkan bestod i januari 2010 av några hundra civila, 9000 soldater och 3000 poliser.¹¹ Redan efter de första dagarna infann sig ett skriande behov av mat och vatten över stora delar av ön. Över 400 civila humanitära organisationer kom till undsättning och totalt så skickade 26 länder betydande militär styrka för att hjälpa till vid den humanitära krisen som uppstod av skalven. Den militära hjälpen bestod av soldater, fartyg, fältsjukhus, flygplan, transportfartyg,

---

⁴ Feaver, D., F., (1999). "Civil-Military Relations" i *Annual Review Political Science*, 1999, 2.

⁵ Christensen, T., m.fl. (2005). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Liber.

⁶ Operation Enduring Freedom (OEF) och International Security Assistance Force (ISAF). OEF är benämningen på den amerikanska insatsen i Afghanistan inom ramen för War on Terror. ISAF är den NATO ledda internationella koalitionen vars mandat vilar på UNSCR 1386.

⁷ Andersson, J., J., (2011). *USA inte längre ensam i toppen* i Utrikespolitiska institutets, Världspolitikens Dagsfrågor, Vad krävs för att bli en vinnare? Elanders; Vällingby. Sid 8

⁸ International Committee of the Red Cross är en politisk och religiöst obunden icke-statlig organisation vars syfte är att förhindra och lindra mänskligt lidande. <http://www.redcross.se/om-oss/>. Läkare utan gränser (Médecins sans frontières) är en politisk obunden icke-statlig organisation vars syfte är att rädda liv och lindra nöd i områden av kris, krig och naturkatastrof. <http://lakareutangranser.se/About-MSF/>

⁹ European Commission (2010). *Earthquake in Haiti*.

¹⁰ Mission des Nations Unies pour la Stabilisation en Haïti. (en. United Nations Stabilization Mission in Haiti)

¹¹ Regeringskansliet (2010). Mänskliga rättigheter i Haiti 2010. Utrikesdepartementet.

hamnsystem och helikoptrar. ”Civil military coordination has therefore been a vital part of the Haiti response”¹².

Ytterligare anledningen till valet av dessa två olika insatser är att de två ligger nära ur ett samtidsperspektiv. De var båda operativa vid samma tillfälle, 2010, och sålunda kan förändringar och skiften i policy, metod, doktrin och beslutsfattare marginaliseras. Respektive källa kommer dock att behandlas enskilt enligt äkthet, samtidigt, centralitet, tendens och beroende principerna.¹³

Valet av de två insatserna är baserat på typfall som jag valt genom strategisk urvalsprocess.¹⁴ Insatserna är valda utifrån *mest olika design* då de är olika men ändå lika.¹⁵ Grunden är att båda insatserna är olika i karaktär då den ena är militärt-, och den andra civilt driven, men lika då aktörerna enligt mitt grundantagande uppvisar samma typ av problembaserat agerande inom ramen för respektive insatsen.

Mitt resultat påvisar en ömsesidig bristande respekt och kunskap, både hos militära som civila aktörer. Ingen är speciellt intresserad av att ta reda på hur den andra fungerar och därigenom överbrygga dessa skillnader. Då mitt antagande säger att det är organisationskulturella föreställningar som ligger till grund är det rimligt att anta att dessa problem är gränsöverskridande och därigenom egalt vilket typ av insats som studeras, då resultatet torde bli detsamma. Hur ska då aktörerna hantera dessa skillnader för att uppnå en fungerande relation, dvs. samverka och ändå ta hänsyn till skillnaderna dem emellan? Som jag återkommer till senare är graden av anpassning för respektive aktör mycket begränsad och möjligheterna till samverkan utmanas avseende vad som ska göras, hur det ska göras, vilka medel som skall nyttjas och hur det skall ledas. Dessa avvikelser och kunskapen om den andra är högst begränsad hos respektive aktör.

Problemformulering

Civila och militära aktörer är i allt högre grad beroende av varandra för att lösa dagens komplexa insatser. Områden från humanitärt bistånd till institutionsbyggnad kräver civila kvalificerade aktörer. I miljöer med hotbild krävs militär för att möjliggöra de civila organisationerna att fritt kunna genomföra sitt arbete, samt att skydda civilbefolkningen från övergrepp. Det ömsesidiga beroendet som uppstår kan ses som en möjlighet eller ett tvångs gifte.

---

¹² Bhattacharjee, A. & Lossio, R., (2011). *Evaluation of OCHA*. Response to the Haiti Earthquake. Final Report. January 2011. Sid 29

¹³ Teorell, J., Svensson, T., (2007). *Att fråga och att svara*. Samhällsvetenskaplig metod. Liber AB; Malmö. Sid 104ff

¹⁴ Ibid. Sid 84

¹⁵ Esaiasson, P., m.fl. (2007). *Metodpraktikan*. Konsten att studera samhälle, individ och marknad; Norstedts Juridik AB, Stockholm. Sid 116f

Då forskning pekar på att detta samarbete inte alltid fungerar som det borde, utgör detta ett problem för den aktuella insatsen. Att hitta lösningar för effektivare samarbete borde vara i båda aktörers intresse.

Syfte och frågeställning

Det övergripande syftet är att öka kunskapen kring, och förståelsen för, relationerna mellan de civila och militära aktörerna i en internationell insats. Då civila och militära aktörer står långt ifrån varandra för att uppnå en lyckad samverkan måste de påverkande faktorerna identifieras. Kunskap om problemets natur är första steget för att överbrygga skillnaderna och hitta en lösning. Jag har ett grundantagande om orsak till dessa problem och dessa är organisationskulturellt baserade. Mitt direkta syfte är sålunda att pröva för att se på vilket vis organisationskulturella aspekter påverkar, och förklara brister i, samverkan mellan dessa två aktörerna.

För att kunna pröva mitt grundantagande om faktorerna bakom samverkansproblem har jag valt två typer av insatser som är varandras ytterligheter. De omkringliggande faktorerna i dessa principiellt två olika insatserna är så skilda, att om samma typ av samverkansproblem uppstår, ökar sannolikheten för att mitt grundantagande är sant. Min frågeställning lyder därför:

Uppstår samma typ av samverkansproblem mellan militära och humanitära civila aktörer i två principiellt olika typer av insatser? Där den ena, Afghanistan, är en fredsframtvängande insats med i huvudsak militära medel och ett civilt stöd - och den andra, Haiti, är en humanitär insats med i huvudsak civila komponenter och med militärt stöd.

Tidigare forskning

Uppsatsen innefattar till huvudsakligen två studieområden. Först det organisationsteoretiska och därefter civil-militära relationer. Inom organisationsteorin har Max Weber lagt grunden till delar av dagens forskning genom den s.k. *byråkratiska skolan*. Weber har skapat begreppet idealtyp som sociologisk teori och metod vilket jag använder mig av. Då sociala konstruktioner direkt påverkar organisationer är socialkonstruktivisterna Peter Berger och Thomas Luckmann aktuella. Deras verk från 1966 *The Social Construction of Reality* myntade begreppet social konstruktion som används idag.¹⁶

Inom civil-militära relationer bygger mitt grundantagande på forskaren Peter Douglas Feavers.¹⁷ Även Francis Abiew och Daniel Byman är exempel på forskare inom fältet. De problematiserar området civil-militära relationer och jag har byggt mycket av min uppsats på deras forskning. Abiew inför begreppet bekvämlighetszon. Då komplexiteten i insatser ökar

---

¹⁶ Christensen, T., m.fl. (2005). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Liber. (sekundärkälla: Berger, P., & Luckmann, T., (1966) *The Social Construction of Reality*; Doubleday.)

¹⁷ Feaver, D., F., (1999). "Civil-Military Relations" i *Annual Review Political Science*, 1999, 2.

måste organisationer idag arbeta utanför de områden där de är vana att arbeta vilket leder till stora utmaningar för aktörerna.¹⁸ Byman problematiserar hur kunskap som verktyg inte fungerar då institutionaliserad kunskap saknas. Detta eftersom vissa typer av organisationer saknar förmåga att föra erfarenheter inom egna organisationen vidare.¹⁹

Teori

För att kunna förklara uppkomsten av samverkansproblem som organisationskulturell förståelse använder jag mig av den socialkonstruktivistiska teoretikern Søren Wenneberg och hans socialkonstruktivism, *en teori om det sociala*, som han själv skriver: ”olika teoretiska förklaringar av hur den sociala verkligheten och konkreta sociala företeelser är strukturerade och fungerar”²⁰.

Wenneberg beskriver samhället som en mänsklig produkt som utgör en objektiv verklighet och då är även de organisationer som finns i samhället, militära såväl som civila, mänskliga produkter som också utgör en objektiv verklighet. Genom vanor, externalisering, roller, institutioner och objektivering skapas den sociala verkligheten i och kring respektive organisation och producerar genom internalisering nya anpassade sociala individer till sin organisationsenhet.²¹

Organisationer skapas i syfte att åstadkomma något. Vad detta är, beror på syftet bakom skapandet, men oavsett detta är organisationens syfte på något vis att genomföra någon form av verksamhet, vad det än må vara. Sålunda kan vi se organisationer som redskap eller instrument vars syfte är att uppnå olika mål. Därigenom agerar de efter vad som kallas för målrationalitet där organisationen strävar efter ett optimalt resultat mot dessa önskade mål. Då ingen organisation har obegränsat med resurser uppstår en konsekvenslogik inom organisationen vilket ger en värdering av mål kontra medel.²²

Med hjälp av Christensen m.fl. kan jag skapa två idealtyper. En byråkratiskt styrd instrumentell militär organisation samt en ideologistyrd institutionaliserad civil humanitär organisation.²³ Naturligtvis så har respektive organisation både drag av instrumentell såväl som institutionaliserade kulturella sidor men ur ett idealtypsperspektiv så har jag valt att visa på deras ytterligheter för att lättare påvisa mitt resonemang.

Idealtyperna skapar jag för att åskådliggöra skillnaderna mellan dessa två aktörer och ta fram en teoretisk bild av hur organisationen skulle se ut och fungera i sin mest extrema form. Syftet är att ha en analytisk modell som utgångspunkt för respektive organisation att jämföra med när jag systematiserar empirin. Ingen organisation ser i verkligheten helt ut som idealtypen

---

¹⁸ Abiew, K., F., (2003) *From civil strife to civic society: NGO-military cooperation in peace operations*. Sid 11

¹⁹ Byman, L., Daniel, (2001). “Uncertain Partners: NGOs and the Military” i *Survival* 43.2. Sid 106

²⁰ Wenneberg, S., B., (2001). *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*. Liber AB; Malmö. Sid 69

²¹ Ibid. Sid 71f

²² Christensen, T., m.fl. (2005). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Liber. Sid 32

²³ Ibid.

men den hjälper mig att få fram essensen i empirin kopplat mot dessa två aktörer. Som jag beskrev ovan så finns det grader inom vilken en organisation uppvisar beteende kopplat mot idealtypen.

Idealtypen militär organisation

Organisationen har en hög grad av mål-medelrationalitet och kan tydligast beskrivas som en instrumentell organisation.²⁴ I formella organisationer med byråkratiska inslag skapas hierarkier, arbetsfördelning och rutiner.²⁵ En individ högre upp i det hierarkiska systemet får ge uppgifter till de som är under denna. Uppgifter skapas och formas i toppen och fortsätter sålunda ner i organisationen och den är därigenom topstyrd eller *top-down*, som det också kallas.²⁶

Denna typ av organisation är oberoende av de specifika individerna som befolkar organisationen. Det är respektive befattning som är intressant och de styrningar, regler, lagar och beskrivningar som är kopplat till denna. ”Normerna om vad som skall göras existerar således oavsett vilka personer som vid varje tidpunkt innehar positionerna och vilka personliga egenskaper de har.”²⁷

Organisationen kännetecknas av både horisontell och vertikal specialisering. Vertikal specialisering innebär att olika nivåer i den hierarkiska organisationen får ansvaret för olika specifika frågor. Detta i sin tur innebär att organisationen strävar efter att frågor som rör ett specifikt ämne skall styras mot vad organisationen anser vara ”rätt” nivå för att hantera den frågan. Horisontell specialisering innebär att organisationen ordnar sig med flera subenheter som lyder under de övre delarna av hierarkin. Underenheterna får på så vis olika ansvarsområden och på så vis specialiserar sig de inom dessa. Organisationer strävar här, precis som vid vertikal specialisering, att ”rätt” underenhet hanterar ärendet i fråga. Samordning, både horisontellt och vertikalt, sker genom högre chef som fattar beslut i respektive fråga.²⁸

För att belysa processen inom organisationen som från att en uppgift identifieras till aktion har påbörjats har Christensen m.fl. en fyrstegsmodell:²⁹

- *mål* eller *problem*: vad önskar man uppnå, och vad är avståndet i förhållande till det man har nu?
- *alternativ*: vilka handlingar är möjliga?
- (förväntningar om) *konsekvenser*: vilka framtida konsekvenser i förhållande till målen kan följa av varje alternativ, och hur sannolika är dessa konsekvenser – givet att alternativet blir valt?
- *beslutsregler*: hur skall valet mellan alternativen genomföras?

---

²⁴ Ibid. Sid 32

²⁵ Ibid. Sid 33

²⁶ Ibid. Sid 36

²⁷ Ibid. Sid 36

²⁸ Ibid. Sid 37

²⁹ Ibid. Sid 34

För att gå igenom dessa fyra steg med en fullständig målrationalitet krävs all information kring situationen i fråga, tydlig mål eller bild av problemet, full insikt och kontroll över handlingsalternativ och samtliga konsekvenser som kan falla ut ur respektive handlingsalternativ. Oftast saknas delar för att få en fullständig målrationalitet då komplexiteten i var given situation ger svåröverblickbara konsekvenser och alla alternativen inte är tydliga. Detta ger en så kallad begränsad rationalitet. Organisationen strävar då efter en målrationalitet som är tillräckligt bra, istället för optimal.³⁰

Den militära organisationen har en tydlig statlig tillhörighet och styrs genom nationell politisk makt med uppgift och ekonomi. Detta ger en tydlig statlig riktning och oavsett typ av uppgift så ligger det ett intresse från egna staten i grunden. Denna byråkratiska organisation styrs av, ofta kortsiktiga och tydligt mätbara, uppgifter med förhållandevis få begränsningar avseende resurser.³¹ De militära organisationerna får skapa egna doktriner och modus för agerande men är inte politikskapande.

Idealtypen humanitär organisation

Det typiska för civila humanitära organisationer är att de bedriver en bottom-up ledningsfilosofi, långsiktighet i sitt agerande och agerar ofta med begränsningar i resurser. Centralt är att de är icke-statliga och därigenom inte bundna till en politisk agenda eller intresse från stat. De agerar helt efter sin ideologiska grundsyn som med olika skrivningar i grunden är att hjälpa människor i nöd på olika vis. Detta genom sin syn på humanitet, neutralitet, opartiskhet i sitt agerande samt oberoende från andra aktörer.³² De humanitära principerna uppfattas därför som helt avgörande för denna typ av organisation.³³

Kulturen inom en organisation utvecklas i takt med individernas erfarenhet och de sociala mönster som byggs och formas inom organisationen.

När en... organisation utvecklar informella normer och värderingar, som komplement till de formella, säger man att den får *institutionella drag* eller man pratar om *institutionaliserade organisationer*. Detta gör en organisation mer komplex, mindre flexibel och anpassningsbar till nya krav, men ger den också nya och nödvändiga kvaliteter, vilket gör att den potentiellt både kan lösa uppgifter bättre och fungera bättre som en social gemenskap.³⁴

Ur ett organisationskulturellt perspektiv genomgår organisationen andra steg i beslutsprocessen än de fyra som jag beskrivit ovan.³⁵

- Vilken typ av situation står jag inför? En fråga om *igenkänning*.

---

³⁰ Ibid. Sid 34f

³¹ Begränsningar i resurser för militära organisationer är i ringa i jämförelse med humanitära icke-statliga aktörer som är beroende av bidrag.

³² ICRC <http://www.icrc.org/eng/who-we-are/movement/overview-the-movement.htm>

³³ USAID (2010). *Civilian-Military Operations Guide*. Version 1.0. Sid 5

³⁴ Christensen, T., m.fl. (2005). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Liber. Sid 52

³⁵ Ibid. Sid 56. De tre punkterna som följer är till stora delar ordagrant hämtat från angiven sida men vissa för uppsatsen irrelevanta delar har tagits bort.

- Vilken(a) identitet(-er) är viktigast för mig själv och min institution? Hur klara och eventuellt konsistenta är mina och institutionens identiteter? En fråga om *identitet*.
- Vad är det jag och min institution förväntas göra i en situation som denna? Vilka *handlingsregler* som skall sätta situationen och identiteter i samband med varandra. Matchning eller koppling sker relativt intuitivt och att organisationskulturen innebär en relativt konsistent uppsättning av regler och identiteter, så att kopplingen är enkel att göra.

De tre punkterna ovan visar att det finns fördelar och nackdelar med en hög grad av kulturaliserad organisation. Tydligheten i situationen som uppstår genom igenkänning och organisationens identitet kopplat mot densamma ger snabba och fungerande lösningar. Handlingarna blir i många fall nästan automatiserade. Nackdelen är att ”alltför starka institutionella drag skapar... organisationer som oftast är för rigida, för inåtvända och tänker mest på sig själva, som är alltför lite upptagna av anpassning till omgivningarna, och har svårt att styras demokratiskt”³⁶. Risken är alltså att organisationens handlingar inte sker enligt målmedelrationalisering utan de kulturella föreställningar som organisationen besitter är de som egentligen styr.

Metod

Ovan har jag skapat två teoretiska modeller för hur idealtyperna av en civil humanitär respektive en militär organisation ur ett organisationskulturellt perspektiv är konstruerade. Syftet med att konstruera dessa två idealtyper är tre. Först så hjälper det mig att avgränsa vilka typer av organisationer jag ska studera och djupare resonemang kring detta kommer i kapitlet *avgränsningar*. Därefter hjälper det mig att ha idealtyperna som utgångspunkt vid hanteringen av empirin då jag systematiserar denna och med hjälp av idealtyperna strukturerar agerandet hos de båda aktörerna, både vid skapandet av problemmodellen och under analyskedet. Slutligen så hjälper det mig att dra slutsatser kring uppkomna problem och skillnader hos respektive aktör när jag analyserar resultaten.

Genom strategiskt urval har jag valt två insatser som ligger så långt från varandra som möjligt i konfliktskalan. Både militära och civila var nödvändiga deltagare och dessutom i tillräcklig omfattning för att kunna hitta relevant empiri. Det första valet föll på insatsen i Afghansitan som enligt *Heidelberg Institute for International Conflict Reserch* är definierat som krig.³⁷ Syftet med valet av Afghanistaninsatsen var att hitta en insats med både civila och militära komponenter men med en tydlig militär profil. Afghanistan uppfyller dessa krav då landet befinner sig i krig och mycket forskning kring konflikten finns att tillgå. Detta för att ha en bra vetenskaplig grund att bygga min problemmodell på. Problemmodellen skall därefter fungera som analysmodell för att kunna tillämpa på mitt andra val av insats på.

---

³⁶ Ibid. Sid 72

³⁷ Heidelberg Institute for International Conflict Research e.V. (2010). <http://hiik.de/en/konfliktbarometer/>

Mitt andra val är den humanitära insatsen i Haiti efter jordbävningarna 2010. Civila oroligheter rådde på plats och som jag beskrivit ovan så fanns vissa FN-resurser på plats. Dock förelåg ingen väpnad konflikt, och insatsen som följde bestod till största delen av rena humanitära uppgifter.³⁸

Metoden är inte en jämförande fallstudie även om jag utgår från två fall utan jag har prövat mitt antagande. Då mitt grundantagande är att samverkansproblem uppstår pga. organisationskulturella föreställningar så har jag en prövande ansats för att se om vi kan förstå om problem går att tillskrivas dessa. Jag har därför studerat insatsen i Afghanistan och genom denna ställt upp de civil-militära samverkansproblem som forskarvärlden anser vara de gemensamma för insatsen. Med dessa problem har jag skapat en modell och enligt mitt grundantagande så torde denna problemmodell sedan gå att tillämpa på andra typer av insatser som analysmodell. Det är detta jag har prövat och uppsatsen är därigenom deduktiv.³⁹

Efter skapandet av problemmodellen har jag, precis som i Afghanistanfallet, gått igenom och studerat de rapporter, utvärderingar och dokument som sprungit ur den humanitära insatsen i Haiti 2010 samt de doktriner som tillämpats. Med hjälp av relevanta delar har jag strukturerat empirin enligt samma modell som jag gjort för Afghanistan. Resultatet från Haitiinsatsen har jag sedan jämfört med Afghanistanproblemmodellen och likheter och skillnader har identifierats och lyfts fram.

För att få fram relevanta delar med vetenskaplighet har jag valt att nyttja kvalitativ textanalys vid hanteringen av empirin. Syftet med detta var att ”ta fram det väsentliga innehållet genom en noggrann läsning av textens delar, helhet och den kontext vari den ingår”.⁴⁰ För att kunna strukturera empirin som jag beskrev i stycket ovan, så har jag valt att systematisera de texter jag arbetar med. Systematiseringen genomfördes med klassificering av innehållet och placering under lämpliga rubriker för att möjliggöra prövning mot problemmodellen.⁴¹ Den kvalitativa textanalysen har jag använt både vid skapandet av problemmodellen ur Afghanistaninsatsen såväl som empirin kring Haiti.

Efter att jag har identifierat inom vilka områden som de civil-militära relationsproblemen uppstått har jag applicerat de socialkonstruktivistiska organisationsteoretiska idealmodellerna och prövar huruvida organisationskulturella föreställningar, vilket leder till misstro, är en möjlig förklaring till uppkomsten av problem i de båda miljöerna.

Litteraturen som jag använder för uppsatsen består av tidigare forskning samt rapporter och utvärderingar från institut och organisationer. Då huvuddelen av empirin utgörs av sekundärkällor har jag lagt stor vikt vid källkritik. Publicerade artiklar och litteratur från

---

³⁸ En del polisiära och militära uppgifter löstes dock på plats även om de var av ringa omfattning. Dessa återfinns närmare beskrivet under kapitlet analys vilket behandlar Haiti.

³⁹ Teorell, J., Svensson, T., (2007). *Att fråga och att svara*. Samhällsvetenskaplig metod. Liber AB; Malmö. Sid 49f

⁴⁰ Esaiasson, P., m.fl. (2007). *Metodpraktikan*. Konsten att studera samhälle, individ och marknad; Norstedts Juridik AB, Stockholm. Sid 237

⁴¹ Ibid. Sid 238f

etablerade forskare har i uppsatsen erhållit högre status än rapporter från de specifika organisationerna.⁴² Rapporter och utvärderingar från oberoende institut⁴³ har jag i förekommande fall kontrollerat huvudförfattaren. Har denna en doktors- eller professorstitel så har jag gjort antagandet att det finns någon form av vetenskaplighet bakom arbetet och det har inkluderats. Institut där jag inte kunnat påvisa någon form av vetenskaplig bakgrund har ej nyttjats.

Avgränsningar

Avgränsning i val av stater respektive organisationer som skall utgöra den empiriska basen har valts efter tillgång, tidigare forskning samt vilket språk informationen finns att få tag i. Detta då omfattningen av uppsatsen är begränsad och resurserna för översättning är försumbara. Dock har detta inte utgjort någon begränsning då EU, FN, NATO samt större civila organisationer har engelska som gemensamt språk.

De militära aktörerna klumpas ofta ihop och ses som en enhetlig aktör som agerar och betar sig homogent. Detta är naturligtvis inte helt sant då respektive stats militära förband har olika förutsättningar ekonomiskt, politiskt, organisatoriskt, erfarenhetsmässigt etc. Efter att ha studerat NATO och EU doktriner inom området civil-militär samverkan så visar det sig att dessa står mycket nära varandra.⁴⁴ Då staterna inom dessa två organisationer arbetar med att öka sin interoperabilitet så strävar de efter en homogenitet inom området och doktrinerna är medlet genom hur detta skall ske. För att nå maximal homogenitet har jag valt att endast inkludera de stater som ingår i någon av dessa två organisationerna.

Statliga humanitära organisationer är betydande aktörer i insatsområden.⁴⁵ Då dessa organisationer får ekonomiska medel och uppgifter från stater så står de organisationsteoretiskt mellan militär och humanitär civil organisation så som jag har beskrivit dem i teorikapitlet. För att få en relevant jämförandegrupp för de militära aktörerna att samverka med, har jag avgränsat till de icke-statliga humanitära organisationerna som t.ex. ICRC och MSF. Dessa organisationer kommer jag att beskriva i större detalj senare men enkelt sagt så är de aktörer som inte är politiskt eller ekonomiskt styrda av någon form av stat utan agerar helt inom sin egen ideologiska och politiska grundsyn.⁴⁶

FN är en av de största aktörerna på den internationella arenan och fungerar ofta som länk eller barriär mellan militära och humanitära organisationer. Därigenom kommer FN som aktör på den civil-militära arenan att inkluderas då den direkt påverkar de civila och militära aktörerna. Närmare avgränsning specificeras under avsnittet nedan där jag förklarar mer ingående exakt

---

⁴² Vilka dessa organisationer är framkommer under respektive kapitel.

⁴³ Institutet påstås av dem själva vara oberoende. Jag har granskat dem efter egen förmåga och därefter beslutat om de skall inkluderas eller inte.

⁴⁴ Se avsnittet *Militära perspektivet på CIMIC* för resonemang och hänvisning.

⁴⁵ Exempel på statliga humanitära organisationer är USAID och SIDA. Deras roll diskuteras i kapitlet *Fältet Civil-Militära relationer*.

⁴⁶ Detta kommer att redogöras för under rubriken *Civila perspektivet på CIMIR*.

vad civil-militära relationer är för något och komplexiteten i avgränsningar kring studier av dessa.

Då jag studerar hur det internationella samfundet genom militära och humanitära organisation samverkar är lokala aktörer inte centrala. Vad jag definierar nedan som *fältarenan* är den konceptuella miljö som ligger i fokus.

Vad är civil-militär samverkan?

De flesta förknippar civil-militär samverkan med begreppet Civil-Military Cooperation (CIMIC). Det problematiska med att använda begreppet CIMIC är att det inte bara har en ren betydelse *Civil-Military Cooperation*, utan är även en militär doktrin med de laddade innebörder som följer med detta.⁴⁷ Det är alltså inte helt problemfritt att nyttja CIMIC som ett täckande begrepp vilket jag kommer att gå in närmare på nedan. Många civila organisationer som ICRC föredrar att använda Civil-Military Relations (CIMIR) vilket är ett bredare begrepp och inom CIMIR är den generella uppfattningen att även CIMIC innefattas. På samma vis använder FN ett begrepp som heter CMCoord som står för Civil-Military Coordination. Likt en doktrin definierar UN-CMCoord vad samverkan mellan civila och militära aktörer syftar till. Även denna faller under begreppet CIMIR.⁴⁸

I det här avsnittet skall jag belysa de relevanta aktörernas syn på civil-militär samverkan. Den militära definitionen hämtat från doktrin, de civila från deras ideologier samt FN:s Integrated Mission. Därefter lyfter jag fram komplexiteten i den samverkan som sker organisatoriskt mellan dessa aktörer, både horisontellt och vertikalt samt kombinationen däremellan.

Militära perspektivet på CIMIC

Den militära definitionen på civil-militär samverkan har jag hämtat från NATO Civil-Military Co-operation (CIMIC) Doctrine. Även om doktrinen är hämtad från NATO har den spritt sig bland militära aktörer utanför NATO och är numera den generellt gällande synen på CIMIR för militära organisationer. EU har flera doktriner för olika typer av operationer och definitionerna kring CIMIC har liknande formulering som NATO.⁴⁹ Syftet med CIMIC är enligt doktrinen:

The immediate purpose of CIMIC is to establish and maintain the full co-operation of the NATO commander and the civilian authorities, organizations, agencies and population within a commander's area of operations in order to allow him to fulfill his mission. This may include direct support to the implementation of a civil plan. The long-term purpose of CIMIC is to help create and sustain conditions that will support the achievement of Alliance objectives in operations.⁵⁰

⁴⁷ Rehse, Peter, (2004). CIMIC: Concepts, Definitions and Practice; Heft 136, Hamburg. Sid 14f

⁴⁸ UN-CMCoord Officer Field Handbook; Version E 1.1. Sid 4

⁴⁹ EU (2002). *Civil-Military Co-operation (CIMIC) Concept for EU-Led Crisis Management Operations*. ESDP/PESD COSDP 67; Brussels, European Union och EU (2008). *EU Concept for Civil-Military Co-operation (CIMIC) for EU-led Military Operations*; EUMC Mtg Doc. 37/08, Brussels, European Union

⁵⁰ NATO Standardization Agency (2003). NATO CIVIL-MILITARY CO-OPERATION (CIMIC) DOCTRINE. AJP-9; NATO/EAPC Unclassified publication. Chapter 1 page 3

Detta är skrivet ur ett militärt perspektiv och definitionsmässigt så håller det endast för militära aktörer. Enligt doktrinen är syftet med CIMIC att i första hand att säkerställa att den egna organisationen når framgång med sitt tilldelade uppdrag. Därefter är syftet att hjälpa till att skapa hållbara långsiktiga förhållanden för att allierade skall lyckas med sina uppgifter. Allierade behöver inte vara de humanitära organisationerna utan de som det politiskt har beslutats om. Detta innebär att den civil-militära samverkan är ett redskap för den militära befälhavaren att nyttja för att uppnå sina egna målsättningar. Dessa kan, men behöver på inga vis, vara förenliga med civila organisationers syfte vid en specifik insats. Detta gör att många civila organisationer inklusive FN hellre nyttjar CIMIR begreppet då den vidare tolkningen inte lika tydligt domineras av militära inslag.

Civila perspektivet på CIMIR

De civila organisationerna som jag studerar är, som angivet i kapitlet avgränsningar, de icke-statliga humanitära aktörerna som deltar i de valda insatserna. Det är bra att ta avstamp i ICRC syn på civil-militärt samarbete då organisationen är en av de äldsta och mest etablerade humanitära icke-statliga organisationerna som finns, och på många vis förälder till det moderna humanitära fältet.⁵¹ Tillsammans med MSF utgör de två de mest kända humanitära organisationerna i västvärlden.

Its mission is to alleviate human suffering, protect life and health, and uphold human dignity especially during armed conflicts and other emergencies.⁵²

Organisationen är uppbyggd av röda korset, röda halvmånen samt 186 individuella underorganisationer, ett för var medlemsland. Dessa knyts ihop av sju grundläggande principer vilka är: *Humanity, impartiality, neutrality, independence voluntary service, unity and universality*.⁵³ Detta gör att den till ytan homogena organisationen egentligen består av flertalet mindre delar. Dock med de gemensamma principerna som nämndes ovan. Två av dessa begrepp återfinns även i MSF ideologiska grundsyn:

Médecins Sans Frontières observes neutrality and impartiality in the name of universal medical ethics and the right to humanitarian assistance and claims full and unhindered freedom in the exercise of its functions.⁵⁴

Begreppen opartiskhet såväl som neutralitet är i båda fallen direkt kontraproduktiva till samarbete med militära aktörer då deras statliga tillhörighet och politiska styrning går stick i stäv med dessa två begrepp.

---

⁵¹ Rehse, Peter (2004). *CIMIC: Concepts, Definitions and Practice*. Hamburg. Sid 40

⁵² ICRC <http://www.icrc.org/eng/who-we-are/movement/overview-the-movement.htm>

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Läkare utan gränser. http://www.msf.org/msf/about-msf/about-msf_home.cfm

FN:s perspektiv med Integrated Mission, IM

På systemnivå arbetar FN med en metod som kallas IM, *Integrated mission*, och till det en planeringsprocess kallad IMPP som står för *Integrated Missions Planning Process*. Syftet är att samordna alla delar av planeringsprocessen genom hela insatsen.

Integration is the guiding principle for the design and implementation of complex UN operations in post-conflict situations and for linking the different dimensions of peacebuilding (political, development, humanitarian, human rights, rule of law, social and security aspects) into a coherent support strategy.⁵⁵

Erfarenheten har dock visat sig att detta kan ställa till med problem, inte i planeringsdelen utan i fältmiljön, då de civila delarna och samordningsorganen som t.ex. OCHA som då förknippas med en politisk/militär agenda. Problem kan också uppstå när det uppfattas som att humanitära verktyg nyttjas för politiska ändamål.⁵⁶ Det är intressant att belysa FN:s arbete på en högre nivå än fältarenan även om det inte var det huvudsakliga studieområdet då FN har tidigare, och är i många fall fortfarande är, den största och mest accepterade spelaren på den internationella fredsfrämjande och humanitära arenan. FN ger sålunda både direkt och indirekt påverkan på fältarbetet som jag närmare beskriver nedan.

Fältet Civil-Militära Relationer

CIMIR kan studeras på en rad olika vis. Claes Nilsson och Maria Lagerström vid Försvarets forskningsinstitut gör indelningen för militära och civila nivåer och arenor enligt nedan. Den typiska militära arenan inom ramen för en fredsfrämjande insats kan delas in som följer:

Internationell strategisk/politisk arena	Regeringar i samverkan Mellanstatliga organisationer (FN, EU, NATO etc)
Nationell arena	Riksdag, Regering Regeringskansli Försvarsmakten
Fältarena	Befälhavare, HQ Brigad, bataljon, kompani, osv. Enskilda soldater och befäl Miliser, reguljära förband

(Tabell skapad av figur ur Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. FOI. Sid 17)

⁵⁵ Annan, A., Kofi (2006). *Guidance on Integrated Missions*. Sid 2

⁵⁶ Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. FOI. Sid 27f

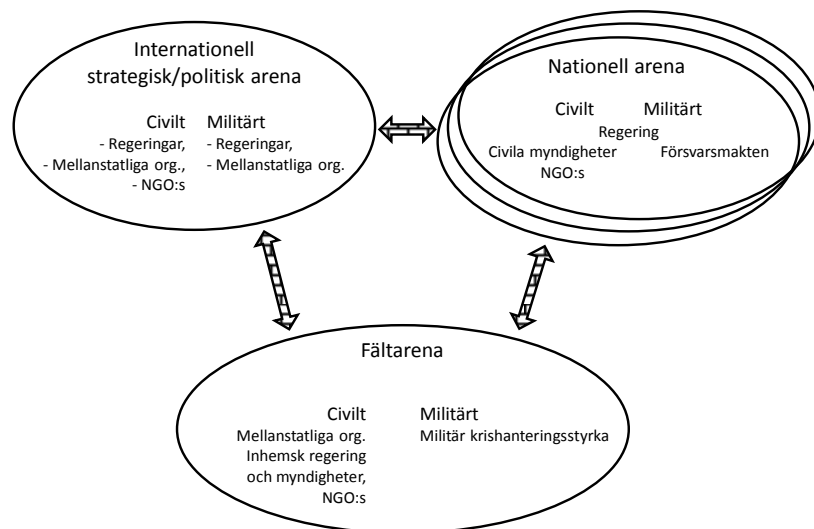
Även Wheeler, V., & Harmer, A., (2006). *Resetting the rules of engagement, Trends and issues in military-humanitarian relations*; HPG, London. Sid 11

På samma vis kan de civila arenorna och nivåerna delas in:

Internationell strategisk/politisk arena	Regeringar i samverkan Mellanstatliga organisationer (FN, EU, etc) NGO:s
Nationell arena	Riksdag, Regering, departement Myndigheter, NGO:s
Fältarena	Inhemsk regering och myndigheter Mellanstatliga organisationer FN-organ, NGS:s m.fl.

(Tabell skapad av figur ur Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. FOI. Sid 18)

Samverkan sker här inom och mellan nivåerna inom den civila respektive militära matrisen. Samverkan sker även mellan olika nivåer och arenor överskridande mellan de militära och civila delarna. De ovan beskrivna systemen är en grov förenkling av verkligheten och har två syften. Dels för att enkelt beskriva hur samverkan kan bedrivas både horisontellt och vertikalt. Dels för att tydliggöra min syn på hur de bör kategoriseras och genom detta en tydlig avgränsning för vad jag avser att studera. Dock är det svårt att studera en arena utan att ta hänsyn till den andra. Figuren nedan kan ge en tydligare bild över komplexiteten i samverkansnivåer och arenor.⁵⁷

(Figuren hämtad ur Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. FOI. Sid 20)⁵⁸

Inom fältarenan så kan den civil-militära samverkan delas in i två olika delar. Militära aktörer som samverkar med internationella civila organisationer och militära aktörer som samverkar med det lokala samhället. Det är av betydelse att distinktionen mellan dessa görs då

⁵⁷ Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. FOI. Sid 20

⁵⁸ Ibid. Sid 20

samverkan drivs av två helt olika syften. Då denna uppsats studerar det internationella samfundet och hur de kan koordinera sina verksamheter är samverkan med lokala myndigheter inte relevant och kommer därför inte att tas med.⁵⁹

De civila aktörerna delas in i olika grupperingar. Statliga regeringar och myndigheter som på något vis är engagerade i aktuell insats. Statliga organisationer som USAID⁶⁰ eller SIDA⁶¹. Därefter mellanstatliga organisationer som FN, EU⁶², Världsbanken⁶³ och OSCE⁶⁴. Icke-statliga organisationer som ICRC, MSF, Human Rights Watch⁶⁵ samt inhemska organisationer, föreningar och förbund. Till detta även det inhemska landets egna myndigheter samt regering om det finns någon sådan. Slutligen företag, både inhemska och internationella sådana som agerar inom insatsområdet. Skillnaden mellan dessa företag och de icke-statliga organisationerna är vinstintresset även om det finns undantag i så kallad Corporate social responsibility.⁶⁶

Jag har, som tidigare nämnts, avgränsat uppsatsen till att studera samverkansrelationen mellan militära aktörer och internationella civila humanitära organisationer och då inom *fältarenan*. Dock kan inte fältarenan alltid förklaras utan att studera de övriga två. Sålunda har jag nyttjat *internationell strategisk/politisk arena* när så varit nödvändigt. Även fast detta inte är det huvudsakliga fokusområdet.

Problemmodell baserad på Afghanistan

Modellen som jag skapat är baserad på forskning, rapporter och utvärderingar från insatsen i Afghanistan som pågått sedan 2001.⁶⁷ Då empirin är omfattande har jag gjort ett urval.⁶⁸ Urvalet har skapat en bild av de två aktörerna, civil och militär. När jag behandlade empirin så systematiserade jag den till kategorier samtidigt. När jag hittade data som behandlar civil-militära relationer satte jag en etikett där jag med ett eller några ord beskrev vad problemet kunde tänkas härröras till. Därefter så strukturerade jag dessa till mer övergripande områden.

---

⁵⁹ Ibid. Sid 20 sekundärkälla. Figuren är modifierad där endast för uppsatsen relevanta delar är med.

⁶⁰ United States Agency for International Development är en oberoende federal myndighet och som får sina politiska riktlinjer från utrikesministern. http://www.usaid.gov/about_usaid/

⁶¹ SIDA – Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete är en myndighet som lyder under Utrikesdepartementet och vars syfte är att nå målen med den svenska utvecklingspolitiken. <http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/Sa-styrs-vi/>

⁶² Europeiska Unionen är ett ekonomiskt och politiskt partnerskap som syftar till fred, stabilitet och välbefinnande. http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_sv.htm

⁶³ Världsbanken är en institution med 187 medlemsstater som med teknisk och finansiell syftar till att hjälpa till att bekämpa fattigdom.

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,pagePK:50004410~piPK:36602~theSitePK:29708,00.html>

⁶⁴ Organization for Security and Co-operation in Europe är en regional säkerhetsorganisation med 56 medlemsstater. <http://www.osce.org/who>

⁶⁵ Human Rights Watch är en politiskt obunden icke-statlig organisation vars syfte är att skydda mänskliga rättigheter. <http://www.hrw.org/about>

⁶⁶ Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. FOI. Sid 21
CSR – Corporate Social Responsibility syftar till företagsengagemang i samhällssituationer. <http://www.csrsweden.se/OmCSRSweden.aspx>

⁶⁷ Referenser till empirin återfinns vid respektive del.

⁶⁸ Se avsnittet *Avgränsningar* för mer information kring urvalet.

Resultatet är att jag har identifierat fyra områden som orsakar samverkansproblem i Afghanistan mellan dessa två aktörer. De fyra områdena är: skillnad i syn på mål och uppgift, organisatoriska skiljelinjer, ideologi kopplat mot neutralitet samt brist på kunskap om den andra. Systematiseringen har baserats på idealtyperna och dessa har hjälpt mig att strukturera och identifiera de olika områdena genom processen att skapa problemmodellen nedan.

Sammanfattningsvis så har jag inom dessa fyra områden identifierat likheter och skillnader hos de två typaktörerna. Bristen som genomsyrar i princip alla delar av den civil-militära samverkan är kunskap. Denna övergripande kunskapsbrist letar sig in och infekterar de andra områdena. Kunskapsbristen är något båda aktörerna har gemensamt kopplat mot den andra parten och det leder till misstro och fördomar. Avseende organisering och synen på mål och uppgift är områden där det är tydliga och praktiska skillnader hos respektive aktör. Dessa skillnader är formella och lätta att förklara kopplat till ledningsfilosofi, formell styrning, struktur och organisering. Detta leder till praktiska skillnader där synen på hur något bör vara inte stämmer överens med den andra aktörens bild. Bristen på kunskap hur den andra ser ut och agerar går här också att finna vilket leder ökande friktioner inom de formella områden och i förlängningen till minskad förmåga att samverka. Neutralitet är ett problem för de humanitära civila organisationerna som har en ideologisk ståndpunkt kring oberoende och neutralitet. Deras organisationer har sålunda en inbyggd spärr mot samverkan med militära aktörer, vilka uppfattas som parter i en konflikt, då dessa drivs av nationella intressen. De militära aktörerna har inga problem med neutralitetskonceptet så länge som den samverkande parten inte har några problem att anpassa sig till den militära ledningsfilosofin eg. underordnar sig militär styrning.

Brist på kunskap

Det finns från både militär och civil sida en generell okunskap kring den andras arbetsområde, metodik och organisation pga. bristande familjaritet i dagens nya typer av insatser. Från militär sida så är misstron mot NGO skapad redan på ett institutionellt plan där begränsade försök till samarbete skapas. Daniel Byman skriver: "Many military officials lack understanding of the distinct hierarchies, charters and doctrines of relief agencies, failing to recognize that what works with the International Rescue Committee (IRC) will not work with the International Committee of the Red Cross (ICRC)."⁶⁹. Alltså kan en metod som fungerar på en NGO inte nödvändigtvis fungera på en annan. Byman fortsätter: "The military also fails to recognize key distinctions among NGOs. Although there are thousands of organizations, the operational capabilities of all but a few are highly limited"⁷⁰. Så förutom organisation, hierarki och doktriner som nämndes ovan måste även hänsyn tas till operationell förmåga. Anledningen till denna begränsning i kunskap är enligt Byman institutionell, då de militära organisationerna inte drar lärdomar från de erfarenheter som erhålls.⁷¹ Ett exempel på detta är att militären doktrin- och metodmässigt klumpar ihop civila statliga organisationer, civila icke-statliga organisationer och civila FN organisationer. Sarah Tarry skriver: "While the

---

⁶⁹ Byman, L., Daniel, (2001). "Uncertain Partners: NGOs and the Military" i *Survival* 43.2. Sid 106

⁷⁰ Ibid. Sid 106

⁷¹ Abiew, K., F., (2003) *From civil strife to civic society: NGO-military cooperation in peace operations*. Sid 12

three entities share an interest in the civil aspects of operations, there are profound differences in the level of resources, nature of accountability, and inter-relationship between them.”⁷²

På samma sätt uppvisar NGO liknande okunskap då de multinationella militära aktörerna är allt annat än homogena. Då de civila organisationerna har bristande kunskap och förståelse för militära aktörers kapacitet och hierarkiska system ställs ofta orealistiska krav. Problemet förstärks av den inbyggda misstron mellan dem.⁷³

Skillnad i syn på mål och uppgift

NGOs are particularly skeptical of the US military's focus on the 'exit strategy'. Because NGOs will remain in the country after the military has departed, they do not share the military's focus on accomplishing the tasks at hand to facilitate an on-time departure. Often, they see this talk as proof that the military is not committed to solving the problem thoroughly.⁷⁴

Misstanke om militärens kortsiktiga lösande av uppgift för att nå kortsiktiga mål strider mot civila organisationers syn på långsiktiga lösningar då deras organisationer erfarenhetsmässigt är kvar i insatsområdet långt efter att militären har lämnat. Då många civila organisationer arbetar med begränsade resurser prioriteras inte samverkan med militära då de ses som tillfälliga aktörer i insatsområdet.⁷⁵

...criticism of the PRT concept relates to the quality of reconstruction work. The principal NGO concerns are that, whilst the military can deliver on essentially 'technical' infrastructure projects, those which require community participation are dealt with as 'build and forget' projects”.⁷⁶

Anledningen till kritiken sägs vara tre faktorer. Placeringen av tillräckligt kompetenta specialister som projektchef, avsaknad av lokal utbildning för att samtliga etniska grupper skall få lika tillgång till projektet samt politisk och ekonomisk press att producera ett visst antal projekt över viss tidsrymd snarare än hög kvalitet.⁷⁷ Både exemplet ovan och detta påvisar en skillnad i syn på långsiktigheten avseende mål och attityden kopplat till lösandet av uppgiften.

Vi finner under mål och uppgift också ett problem med vem som de facto ställer uppgifter till militären alltså vem som i realiteten styr och ställer de militära aktörernas verksamhet. Är det staten vars flagga pryder uniformen på officeren i samverkanssituationen som bestämmer? Är

---

⁷² Tarry, Sarah, *Warning! All NGOs are Not Created Equal: Implications for Civil-Military Cooperation*; Dalhousie University. Halifax. Sid 8

⁷³ Byman, L., Daniel, (2001). "Uncertain Partners: NGOs and the Military" i *Survival* 43.2. Sid 106

⁷⁴ Ibid. Sid 106

⁷⁵ Ibid. Sid 107

⁷⁶ Wheeler, V., & Harmer, A., (2006). *Resetting the rules of engagement, Trends and issues in military-humanitarian relations*; HPG, London. Sid 49

⁷⁷ Ibid. Sid 49

det staten eller organisationen som har tagit på sig ansvaret för samanhållning av insatsen som bestämmer? Eller är det FN som bestämmer då det oftast ligger ett mandat i grunden? Mellan dessa aktörer och nivåer kan det uppstå spänningar då både mål och metod kan skilja sig och insatsens mål sätts mot nationella intressen. Då är det svårt för NGO att lita på militären då deras fokus kan förändras med korta tidsförhållanden. På samma vis återfinns liknande problem inom de humanitära organisationerna. Framförallt de statliga civila hjälporganisationerna genom bilaterala avtal är oftast drivna av politik snarare än faktiska behov i insatsområdet.⁷⁸

Komplexiteten i multinationella insatser påverkar de samverkande parterna och problemen att identifiera underliggande intressen blir då svårare. Exemplet nedan är från inledningen av insatsen i Afghanistan och belyser mångfalden i antalet aktörer. I oktober 2011 var 49 olika stater representerade.⁷⁹

Civil-military coordination at the strategic level in Afghanistan is not just complicated by the presence of two coalitions conducting military operations with different objectives – warfighting and stabilization. The complexity is compounded by the absence of an overall lead agency or lead nation. The UNAMA is in charge of civilian reconstruction and advises the Afghan government on its National Priority Programmes, the US is in charge of rebuilding the Afghan National Army (ANA), Germany is responsible for police training, Italy has taken the lead on judicial reform, the UK is in charge of the counter-narcotics programme, and Japan is in charge of disarmament, demobilization and reintegration (DDR). This lack of overall coordination was one of the factors which led the US to launch the PRTs.⁸⁰

Allt eftersom komplexiteten i en insats ökar, vidgas mandaten till att omfatta fler områden. Tidigare genomförde de militära aktörerna i huvudsak typiska militära uppgifter som övervakning och säkerhet. I dagens komplexa operationer innefattas även olika typer av polisiära uppgifter, utbildning av lokal militär och civil personal, humanitära uppgifter samt olika typer av samordnande funktioner för att nämna några.⁸¹ För att möjliggöra ett samarbete mellan civila och militära aktörer måste båda lämna sin ”bekvämlighetszon”⁸², dvs. inom vilket område som de normalt är vana att arbeta inom. De civila aktörerna som vi studerar arbetar främst inom den humanitära arenan, och de militära aktörerna inom sektorn säkerhet. De politiska-, humanitära-, socio-ekonomiska-, legala- och säkerhetsrelaterade frågorna behöver alla hanteras på olika vis och för att möta alla dessa områden behöver samverkan ske mellan dessa två aktörer. Detta ställer krav på att respektive aktör skall kunna tänka på, och arbeta inom, ”den andres” område och sålunda utanför sin egen ”bekvämlighetszon”.⁸³

---

⁷⁸ Olson, L., & Gregorian, H., (2007). “Interagency and civil-military coordination: Lessons from a survey of Afghanistan and Liberia” i *Journal of Military and Strategic Studies*; Fall 2007, Vol. 10, Issue 1. Sid 5f

⁷⁹ NATO (2011). <http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/index.php> 2011-12-07

⁸⁰ Jakobsen, P., V., (2005). *PRTs in Afghanistan: Successful but not sufficient*. DIIS Report 2005:6, Danish Institute for International Studies. Sid 15

⁸¹ Rehse, Peter, (2004). *CIMIC: Concepts, Definitions and Practice*; Heft 136, Hamburg. Sid 12

⁸² Abiew, K., F., (2003) *From civil strife to civic society: NGO-military cooperation in peace operations*. Sid 11

⁸³ Ibid. Sid 11

Rädsla att förlora neutralitet

Skyddet för civila hjälporganisationer inom ett insatsområde är i många fall deras neutralitet.⁸⁴ ICRC beskriver sig själva enligt följande:

The ICRC is an independent, neutral organization ensuring humanitarian protection and assistance for victims of war and armed violence. It takes action in response to emergencies and at the same time promotes respect for international humanitarian law and its implementation in national law.⁸⁵

ICRC skiljer på begreppet CIMIC som förknippas med militära doktriner och metodologi och CIMIR som är mer en förhållning till, snarare än samarbete med. Då deras status som neutral aktör är central för ICRC har deras hållning mot civil-militärt samarbete i pågående konflikter varit strikt. Daniel Byman skriver: ”They [NGO] want local authorities and warring parties to feel that NGO personnel are basically harmless, possibly even useful. In essence, these organizations stay safe by making themselves non-threatening: their weakness ‘protects’ them”⁸⁶. ICRC liksom många andra NGO har nyttjar inte bara sin neutralitet som en metod utan som en inarbetad del i sin ideologi. Detta gör att samarbete med militära aktörer inte bara är en metodfråga utan även en ideologifråga och i förlängningen en identitetsfråga. Vid postkonflikter och humanitära insatser är risken för att ICRC skall uppfattas som partiskt liten, och därigenom har en acceptans för civil-militärt samarbete ökat, om än mycket begränsat.⁸⁷

Given the outside appearance of one integrated international military-aid mission in Afghanistan, it bears reminding that NGOs operate separately from the two military coalitions, OEF and ISAF, and also separately from UNAMA. As elsewhere in the world, NGOs routinely coordinate their activities with these other actors in the field in order to share information about programs, to avoid duplication and waste, and to pool security information to best protect the safety of aid workers and beneficiaries. However, most NGOs insist on their political neutrality and independence of action and operate in accordance with guidelines set by their own organizations.⁸⁸

Detta innebär att även om effekten av insatsen skulle öka i takt med ökat samarbete så undviker NGO i Afghanistan att samarbeta med militära organisationer. I många fall även med organisationer som skulle kunna uppfattas som partiska t.ex. UNAMA. Detta för att upprätthålla sin identitet som neutral och opartisk.

---

⁸⁴ Byman, L., Daniel, (2001). “Uncertain Partners: NGOs and the Military” i *Survival* 43.2. Sid 106. Sid 104

⁸⁵ ICRC uppdragsmandat. <http://www.icrc.org/eng/who-we-are/mandate/overview-icrc-mandate-mission.htm> 2011-11-25

⁸⁶ Byman, L., Daniel, (2001). “Uncertain Partners: NGOs and the Military” i *Survival* 43.2. Sid 104

⁸⁷ Rehse, Peter (2004). *CIMIC: Concepts, Definitions and Practice*. Hamburg. Sid 40f

⁸⁸ Olson, L., (2006). ”Fighting for Humanitarian Space: NGOs in Afghanistan” i *Journal of Military and Strategic Studies*, Fall 206, Vol.9, Issue 1. Sid 8

Organisatoriska skiljelinjer

Touko Piiparinen skriver: "While military officials have traditionally been socialized into a 'proper' way of thinking in military academies, similar institutions have been set up for socializing civilian crisis management experts."⁸⁹ Den militära aktören är oftast toppstyrd och med en tydlig hierarkisk organisation och äldre beslutsfattare.⁹⁰ Organisationen ses som ett instrument eller redskap med vilket optimering kan ske mot organisationens mål. Tom Christensen m.fl. skriver: "detta kan komma till uttryck dels i att offentliga organisationer och deras medlemmar handlar målrationellt i utförandet av uppgifterna och att resultat av handlingarna blir det önskade"⁹¹. Syftet är att skapa en organisation vilket hjälper till att styra medlemmarna för att uppnå maximering av måluppfyllnad. Han fortsätter: "de värderar tillgängliga alternativ eller medel utifrån de konsekvenser de har i förhållande till de fastställda målen, gör viljestyrda val mellan alternativen och uppnår de effekter om önskas genom dessa val"⁹². Denna beskrivning av offentliga organisationer förklarar också varför militära aktörer har en sådan tydlig målrationellitet. Christensen m.fl. kallar dessa organisationer för *instrumentella*. Den kulturella socialiseringen som Piiparinen beskrev ovan förstärker sålunda de instrumentella dragen då individerna inom de militära organisationerna blir socialiserade in i organisationen.

De civila aktörerna har oftast plattare organisation med en *bottom-up* mentalitet och där kraven på fältet styr. De har oftare en åldersmässigt yngre organisation. Det ligger nära till hand att anta att de civila organisationerna agerar mer efter en lämplighetslogik baserad på situationen som den ter sig för tillfället och de resurser som förfogas över och agerar därigenom efter organisationens målsättningar.⁹³ Framförallt inom de större civila organisationerna, men även i de mindre, finns där grader av institutionalisering. Detta leder till att på samma vis som de militära organisationerna nyttjas en målrationell konsekvenslogik där mål eller problem ställs mot de möjliga handlingsalternativen. Förväntningar om framtida konsekvenser värderas och beslut fattas inom ramen för de beslutsregler som organisationen besitter.⁹⁴

Om vi då ser på den problemmodell som jag skapat så kan vi dra slutsatsen att genom samtliga av dessa fyra steg i beslutsprocessen – mål eller problem, handlingsalternativ, konsekvenser av agerandet och beslutsregler, finns en divergens mellan civila och militära aktörer.⁹⁵ När aktörerna har en avvikande syn eller uppfattning i en eller flera av dessa fyra steg så påverkas hela kedjan och problem med samverkan uppstår.

---

⁸⁹ Piiparinen, T., (2007). "A Clash of Mindsets? An Insider's Account of Provincial Reconstruction Teams" i *International peacekeeping*. Vol 14, Nr 1, januari 2007. Sid 145

⁹⁰ Olson, L., & Gregorian, H., (2007). "Interagency and civil-military coordination: Lessons from a survey of Afghanistan and Liberia" i *Journal of Military and Strategic Studies*; Fall 2007, Vol. 10, Issue 1. Sid 12

⁹¹ Christensen, T., m.fl. (2005). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Liber. Sid 32

⁹² Ibid. Sid 32

⁹³ Ibid. Sid 55f

⁹⁴ Ibid. Sid 34

⁹⁵ Ibid. Sid 34

Eftersom de olika individerna inom respektive område institutionaliseras in i respektive organisation skapas ett kognitivt filter i vilket som sedan påverkar analysen av en given situation. Piiparinen skriver: ”The same event observed by a military official and civilian expert was, therefore, perceived differently”⁹⁶. Dessa skillnader, och kopplingen mot brist på kunskap, om hur andra aktörer kan se på de fyra stegen av kedjan, ger en ståndpunkt om vad som ska göras och hur det ska göras som inte är samspelta. Okunskap kring den andras organisation, metod och doktrin leder sålunda till begränsningar i samverkan och misstro om den andras förmåga och avsikt.

Analys

Problemmodellen ovan visade på fyra huvudområden vilka civil-militär samverkan stöter på problem. Denna är baserad på forskning kring den militärtyngda insatsen i Afghanistan. Nedan kommer resultatet av den empiri jag funnit kring den humanitära insatsen i Haiti. Jag har kategoriserat nedan enligt samma fyra områden som problemmodellen för att lättare identifiera likheter och skillnader.

Organisation

Då stora mängder materiel och personal transporteras in i ett krisområde uppstår organisatoriska frågetecken. Hur skulle den ankommande relativt stora militära styrkan⁹⁷ förhålla sig till MINUSTAH militära delar samt hur ska de förhålla sig i relation till de övriga humanitära organisationerna som dels befinner sig på plats och dels strömmar i ökande takt till landets få flygplatser och hamnar?⁹⁸

De civila aktörerna organiserar sig efter ett system baserat på kluster. Varje kluster har en funktion som t.ex. logistik. Vid intervjuer med flertalet militärer framkom att ”they found the concept of clusters useful in understanding how the humanitarian community organized themselves in terms of response, although they found it lacking in providing a strategic direction”.⁹⁹ Detta innebar att ”Although the military were attending the cluster meetings, they found that they were taking strategic guidance more from the MINUSTAH and DPKO, rather than the HC/OCHA, as was happening in NY”¹⁰⁰. Bilden av vad militären ansåg vara tillräcklig strategiska riktlinjer uppfylldes sålunda inte av de civila komponenterna och den utländska militären som var där på humanitärt uppdrag sökte sig därför till den redan etablerade militära operationen i Haiti, MINUSTAH och DPKO, än de civila kluster som de egentligen borde ha fått styrning från.

---

⁹⁶ Piiparinen, T., (2007). ”A Clash of Mindsets? An Insider’s Account of Provincial Reconstruction Teams” i *International peacekeeping*. Vol 14, Nr 1, januari 2007. Sid 145

⁹⁷ Bara amerikanska krigsmakten, i vad som kom att döpas till *Operation Unified Response*, skickade ungefär 22000 soldater, 30 fartyg och 300 flygplan inom loppet av några dagar. www.southcom.mil

⁹⁸ Grünwald, F. & Renaudin, B., (2010). *Urgence rehabilitation développement (URD)*. Real-time evaluation of the response to the Haiti earthquake of 12 January 2010. Mission: 9-23 February 2010. Mission Report. 46f

⁹⁹ Bhattacharjee, Abhijit & Lossio, Roberta, (2011). *Evaluation of OCHA Response to the Haiti Earthquake*. Final Report, January 2011; OCHA. Sid 29

¹⁰⁰ Ibid. Sid 29

På grund av den bristande kunskapen och förståelsen kring den andras organisation bidrog dessa organisatoriska skillnader till att strategiska beslut flyttades från katastrofområdet till USA och den militära ledningen i US SOUTHCOM och Washington DC. Här belyses tydligt skillnaden i ledningsmentalitet hos de båda aktörerna. De civila organisationerna strävar efter en ledningsfilosofi med bottom-up och styrning sker på plats i området och av de som har lägesbilden. Detta var inte tillräckligt bra för militären¹⁰¹ som lyfte sin CIMIC-ledning till militärstrategisk nivå och möjliggjorde därför för en ledningsfilosofi som passar en militär organisation. Därigenom övergick den civil-militära samverkan till top-down.

Skapandet av mellanorganisatoriska samverkansplattformar ökade sedan möjligheten till samverkan.

Another positive example of cooperation with military and police was the Joint Security Assessment conducted on the initiative of the MINUSTAH Human Rights Section by the HRS, UN Police, the international military, UN agencies and NGOs, and the ensuing policing plan, which has helped improve security in selected IDP camps.¹⁰²

De positiva effekter som plattformarna ovan skapade är svåra att mäta men upplevdes av aktörerna som effektivare i förhållande till tidigare. Förutom *Joint Security Assessment* som skapats på initiativ av MINUSTAH fanns även JOTC och CSC som stod som samverkansplattformar. Skapandet av alla dessa nya typer av samverkansfunktioner tyder på en brist i de normalt nyttjade samverkansverktygen. Fördelen med att skapa något nytt är att det ligger på alla deltagarna, i den givna situationen, att skapa något tillsammans och påverkas då inte av tidigare uppfattning om hur något bör vara, speciellt om det är värderingar knutna till dessa.¹⁰³

There were difficulties in coordinating the very rapid action of the Civil Protection forces and the procedures of the Ministry of Defence. This had a significant effect on relations between the Civil Protection leadership and the FAA: the level of misunderstanding appears to have been difficult to deal with, being no doubt essentially linked to human problems made worse by institutional competition. Thus, despite the fact that two CPCO officers were sent as reinforcements to Port-au-Prince, coordination problems affected operations and confidence between actors (the impossibility for the Civil Protection units to use the FAA ambulance for Medvacs, etc.). And yet, the existence of a military advisor to the Head of relief operations and the fact that a large number of Civil Protection staff have a military background means that difficulties of this kind should be avoided. The ability of this kind of tension to create problems both internally and operationally should not be under-estimated.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Syftandes till Amerikanska krigsmakten men då USA var i sådant massivt överläge med materiel och personal så följde andra efter.

¹⁰² IASC (2010). *Haiti Earthquake Response*, 6-Month Report. Sid 26f (fotnot)

¹⁰³ Ibid. Sid 26f (fotnot)

¹⁰⁴ Grünewald, F. & Renaudin, B., (2010). *Urgence rehabilitation développement* (URD). Real-time evaluation of the response to the Haiti earthquake of 12 January 2010. Mission: 9-23 February 2010. Mission Report. Sid 25

Från den franska utvärderingen framkommer att deras problem inom civil-militära samverkan låg på alla tre nivåer – system-, organisation- samt individ nivå. Utvärderingen belyser organisatoriska, institutionella samt kunskapsbrister inom den franska kontingenten.

Den 28 januari 2010 utgavs ett dokument som reglerade samordning mellan de civila och militära komponenterna. Dokumentet var skapat av den nyinrättade ledningsfunktionen JOTC som hade formellt bildadats två dagar tidigare:

1. MINUSTAH, in coordination with OCHA and other key partner, established a Joint Operations and Tasking Centre (JOTC) on 26 January 2010. MINUSTAH, the US, Canada, and other nations have made military and police resources available to be used in accordance with existing policies and guidelines.
2. Utilizing resources and information provided by the key partners, including the Government of Haiti, the JOTC will provide a common situational awareness of the prevailing security and humanitarian situation within Haiti. The JOTC will coordinate the procedures for requesting military or police assistance in support of humanitarian relief operations, which will enable country-wide coordination to avoid duplication of support effort. As a matter of principle, military assets will only be used as a last resort.
3. The key aspects of the revised approach are:
  - a. A more effective, efficient and coordinated utilization of military and police assets.
  - b. A single point of contact for requests for military or police assistance.
  - c. Priorities set by the humanitarian coordination mechanism, e.g., the Clusters, Humanitarian Country Team (HCT), the HC, but NOT the military or police.
  - d. To remove the need for organizations to be in direct contact with the military and police during the requesting procedure.
  - e. The military and police receive validated and prioritized requests from a single source.¹⁰⁵

Som exemplet visar så framhålls även här vikten av att militära resurser endast skall vara en sista utväg och det är de civila humanitära delarna som skall styra. Även det faktum att JOTC är skapat av MINUSTAH innebär ett problem för de civila organisationerna som har neutralitet som egenskap. Detta då MINUSTAH till stora delar är militärt och även fast organisationen lutar sig på ett FN-mandat så räknar många NGO FN som en part.

Kunskap

Inledningsvis under insatsen så fick inte de militära enheterna nyttjas till sin fulla potential. OCHE beskriver detta ur ett civilt perspektiv:

As Haiti was seen by the army commanders (from US, Canada as well as the Office of Military Affairs of the UN) as primarily a humanitarian support mission, and involved a

---

¹⁰⁵ MINUSTAH. (2010). *JOTC Information sheet*; Requests for military or police assistance.

non-conflict¹⁰⁶ country, the armies were keen to work alongside the humanitarian community. However, except for responding to requests for providing military escorts for relief distribution, the armies were not being utilized by the humanitarian community in the first 2-3 weeks for tasks like rubble clearance, repairing access roads and bridges, etc, apart from managing the airport and the incoming air traffic. Frustrated by this, the US army went ahead and started distributing some of the relief supplies themselves, including questionable food airdrop. Later however, the situation improved and working through the PMCC, the US and French military undertook a whole range of tasks including rubble removal... work in camps, movement of IDPs¹⁰⁷ surveying work, camp site preparation and bridge and bridge and road repair¹⁰⁸

Anledningen till att de militära aktörerna inte nyttjas till deras fulla potential kan vara många. Okunskap om militära aktörers förmåga kan vara en anledning. Rapporter om att erfaren senior civil ledning saknades i inledningsskedet av insatsen skulle också kunna vara en förklaring till outnyttjade av de militära resurserna.¹⁰⁹ Det skulle också kunna tyda på en kulturell föreställning om att militären inte hör hemma i en humanitär insats och där den militära delen av insatsen, oavsett form, inte är lika mycket värd som den rent civila, i en humanitär kontext. Även om jag väljer att inte dra en sådan långtgående slutsats utan sträcker mig till att de militära aktörerna i en humanitär insats är viktig, måste den vara av sådan vikt att den väger över nackdelarna med att blanda humanitär personal med militära kombattanter. Just denna sammanblandning nöter på de civila organisationernas identitet som neutral och opartisk.

De generellt gällande uppfattningarna är att nyttja militära resurser enbart som en sista utväg, och då inga andra motsvarande civila medel står till förfogande. Tanken är att då militären har en unik förmåga, och behovet av denna förmåga existerar, som militära aktörer skall nyttjas och inte annars. Detta leder till två alternativ för outnyttjade och dessa skulle då kunna vara: 1. de civila väntade med att nyttja militära resurser för att de saknade det holistiska perspektivet och kunde då inte göra bedömningen huruvida militära resurser behövdes eller inte. 2. De civila organisationerna hade en tillräckligt god uppfattning om situationen men inte ansåg att de militära resurserna behövdes, eller inte vägde upp nackdelarna med att nyttja, då det fanns civila motsvarande.

De mekanismer som fanns för att sammanfoga de civila komponenterna med militära resurser i form av logistikstöd och säkerhet finns två som utmärker sig. Coordination Support Committee (CSC) som stod för strategi och Joint Operations and Tasking Center (JOTC) som är underställt OCHA. Dessa två styrdes helt av civila och här fick militären problem vid samverkan vilket Grünwald beskriver i sin rapport om de franska förbanden som befann sig på plats ”The French army appears to have been totally absent from these discussions even

---

¹⁰⁶ Haiti har inslag av lågintensiv konflikt, oftast i politisk kontext och med frånvaro av vapeninsatser som vi finner i högkonfliktområden.

¹⁰⁷ Internally Displaced Person - Individ som tvingas fly från sitt hem men inte lämnat egna landet, och därför inte formellt erhållit status som flykting.

¹⁰⁸ Bhattacharjee, Abhijit & Lossio, Roberta, (2011). *Evaluation of OCHA Response to the Haiti Earthquake*. Final Report, January 2011; OCHA. Sid 29f

¹⁰⁹ IASC (2010). *Haiti Earthquake Response, 6-Month Report*. Sid 17

when a CIMIC officer was present. The perception within French CIMIC circles seems to have remained close to what was known, not long ago, as ACM (civilian actions at the service of the army) and they appear not to have got used to the idea of coordination in contexts where bilateral/multilateral coordination can be essential".¹¹⁰ Även fast de franska CIMIC officerarna befann sig på samma geografiska plats och med en specifik uppgift att samverka blev militären i detta fall utestängd från beslutsprocessen. Fransmännen hade inte kunskapen och förståelsen för att lösa ut civil-militära samverkansproblem ur ett bi- och multilateralt perspektiv då behovet förelåg.

Neutralitet

På grund av rädsla för plundring så satte MINUSTAH och den amerikanska krigsmakten militära förmågor till förfogande för att stödja och skydda förnödenhetsfördelningen som sköttes av olika civila organisationer. EU kommissionens rapport påvisade att det var ett antal civila organisationer som valde att inte acceptera skydd.

Distributions without a military escort or presence were carried out by a number of NGOs, such as those who were both experienced and were not dependent on US funds or the WFP. These NGOs believe in working in close collaboration with communities and applying a form of social engineering around distributions. It would seem that this approach gives positive results.¹¹¹

Dessa organisationer påvisar en tro på neutraliteten som ett större skydd än risken att arbeta med militära aktörer och riskera att förknippas som part. För de civila aktörerna kostar det militära skyddet inga resurser men ändå så upplever de någon form av effektförsämring.

ICRC årliga rapport för Haiti 2010 som innehåller delar från jordbävningsskatastrofen, nämner även den militära insatsen. I dokument är deras enda referens till militär aktivitet under rubriken "Armed forces and other bearers of weapons":

MINUSTAH resumed its activities rapidly after the quake, boosting its numbers with additional troops and police, and backed up an international Joint Task Force during the emergency phase. These weapon bearers, along with gang members in violence affected neighborhoods, were briefed on Movement [ICRC] activities and on their obligations to respect civilians and the emblem and to allow humanitarian workers to reach and assist all vulnerable people unhindered.¹¹²

Den civil-militära samverkan i fallet ICRC bestod sålunda av två element. Först en ensidig information om ICRC verksamhet samt utbildning i krigets lagar avseende icke-kombattanter och sjukvårdspersonal. I samma stycke behandlas även både MINUSTAH som är närvarande på FN-mandat och den internationella *Task Force* som anlände som stöd vid jordbävningen

---

¹¹⁰ Grünewald, F. & Renaudin, B., (2010). *Urgence rehabilitation développement (URD)*. Real-time evaluation of the response to the Haiti earthquake of 12 January 2010. Mission: 9-23 February 2010. Mission Report. Sid 47f

¹¹¹ Ibid. Sid 41

¹¹² ICRC Annual Report. (2010). Sid 375

samt kriminella väpnade gäng. Att militär FN-personal och kriminella gäng klumpas ihop är tecken på ICRC ovilja och ointresse att samarbeta med militära aktörer. Samverkan för ICRC syftade till en enda sak vilket var att förmedla informationen om att låta civila, humanitära arbetare få fri lejd för att kunna hjälpa nödställda. Med detta sagt skulle då närmare samverkan med militära aktörer tolkas som kontraproduktivt till budskapet de försöker sälja i informationen ovan.

In Haiti, the humanitarian community and the military did cooperate productively, including through the Logistics Cluster and the various coordination mechanisms established (JOTC, CMC), to support security of transportation and distribution of food and NFIs. However, the clear reluctance by part of the humanitarian community to work with the military may have impeded coordination and an efficient use of all assets available.¹¹³

Tack vare vissa etablerade mekanismer så som JOTC och CMC kunde begränsad civil-militär samverkan genomföras. Logistikklustret som beskrivet ovan fungerade i många fall tillfredställande avseende distribution av förnödenheter. Även om många organisationer valde att helt ställa sig utanför. Denna separation av vissa organisationer tydliggör inställningen av särskiljandet mellan civila och militära aktörer.

Mål och uppgift

IASC har en sammanfattning kring både de civila och militära bidragen och vad de praktiskt genomförde vilket ger en bra bild över mål och uppgift för aktörerna:

More focused and better-defined inter-cluster coordination capacity would have contributed to ensuring greater cohesion between the strategic and operational levels of the response. The HCT was re-established only 3 weeks into the operation and needed to adapt to other structures which had been established as an interim measure to coordinate the wide range of actors involved in the response, including international military, international financial institutions and bilateral aid donors, MINUSTAH, and the Government. Significant military assets needed to be absorbed within the response operation, requiring an effective coordination mechanism led by humanitarian actors, which did not exist in the first weeks of the operation. It was perhaps due to this absence of a clear humanitarian coordination structure in the first phase of the operation that a perception emerged of a humanitarian community initially lacking sufficiently visible and dynamic leadership presence and advocacy potential. The lack of a recognized and trusted place within the cluster structure for common decision-making with international partners, including to a great extent the international military, resulted in coordination structures being established with a strong military lead.¹¹⁴

Detta styrker tidigare rapporter och stärker de militära aktörernas uppfattning om att det saknades styrning från civilt håll. De militära aktörerna upplevde ett ledningsvakuum som de snabbt fyllde med existerande metoder och doktriner vid ledning av insats. Detta då de

---

¹¹³ IASC (2010). *Haiti Earthquake Response*, 6-Month Report. Sid 26

¹¹⁴ Ibid. Sid 17

militära aktörerna, så som jag har beskrivit dem tidigare, har en annorlunda syn på ledning och lydnadsförhållanden och då främst avseende top-down mentalitet och hierarkisk organisationsstruktur. Detta kan resultera i att oavsett hur snabbt en civil ledningsorganisation aktiverats kan den ha ansetts vara otillräcklig, då ledningsfilosofin och de organisatoriska förutsättningarna skiljer sig. Med det sagt så är inte skillnaden i ledningsfilosofi eller organisation som är avgörande utan kunskapen att kunna hantera skillnaderna dem emellan som är avgörande.

Some clusters were unable to rapidly identify and deploy senior and experienced coordinators, leading to a leadership gap- and a resulting lack of coordination – in some critical sectors. Information management – central to decision-making in a complex context such as Haiti – was also quite weak across many of the clusters in the early stages of the response.¹¹⁵

Brister i seniort ledarskap på den civila sidan kan ha lett till en ökning av de friktioner som jag beskrivit ovan. Bristen på civilt ledarskap fungerar som kritik mot de militära aktörernas agerande baserat på organisatoriska och kunskapsbaserade anledningar till minskad samverkan. Anledningen till denna minskning kan då vara baserad på tillfällig avsaknad av civilt ledarskap i en hastigt uppkommen situation snarare än brister i kunskap och skillnader i organisation.

Mångfalden, i båda antal och typ, ställde till med problem för den snabbt ihopsatta civila ledningsorganisationen.

Clusters had to contend with a rapidly increasing influx of humanitarian actors (the Health Cluster, for example, at one stage had 420 participating organizations), and were therefore somewhat limited in taking key strategic decisions.¹¹⁶

Denna typ av begränsningar i egna ledningsorganisationen gör systemet mer komplext och den existerande platta organisationen gynnar inte militär ledningsfilosofi.

Haiti provided a striking example of the challenges of working with inexperienced organizations and inappropriate aid. In a large-scale disaster response setting, an influx of disparate organizations and individuals with varying capacities, resources, experience, and contextual understanding is somewhat inevitable, but it does create huge coordination challenges, particularly when many less experienced actors opt not to coordinate their assistance through centrally-agreed structures.¹¹⁷

Här ser vi exempel på civila organisationer som inte bara väljer att agera utan militär sammanblandning utan även separerad från den civila samordningen som existerade. Mångfalden gjorde det inte bara svårare för militära aktörer att kunna samverka men där olika typer av civila organisationer väljer att helt stå utanför samarbete.

---

¹¹⁵ Ibid. Sid 17

¹¹⁶ Ibid. Sid 17

¹¹⁷ Ibid. Sid 27

Flygplatsen i Port-au-Prince klarade sig i stort under jordbävningen men förblev icke-fungerande. The 82nd Airborne Division ur Amerikanska krigsmakten tog ansvaret för att säkerställa att flygplatsen åter blev operationell. När detta var uppfyllt genomförde de en storskalig militäroperation i syfte att evakuera amerikanska medborgare och förbereda hjälpinsatsen. Detta innebar naturligtvis en positiv inverkan på möjligheten att flyga in förnödenheter men ”this localized, rapid and planned action allowed the aid to be regulated to some extent. But the fact that authorization to land was much more restricted for non-American, civilian planes, carrying medical supplies”¹¹⁸.

Mellan den 14 och 19 januari fick MSF ominriktade fem flygplan med mediciner och utrustning pga. militär prioritering. Detta minskade MSF förmåga vilket ledde till flertalet civila dödsoffer pga. de brister förseningarna skapade.¹¹⁹ Detta resulterade i kritik mot att de amerikanska styrkorna uppenbarligen prioriterade militära behov över direkta räddningsinsatser.¹²⁰

Diskussion och slutsatser

Mycket tyder på att organisationskulturella föreställningar leder till en inbyggd misstro mot den andres varande i insatsområdet. Empirin pekar på att liknande typer av samverkansproblem existerade i Haiti som i Afghanistan. Komplexiteten i en humanitär insats av typen som Haiti är stor, och påverkande faktorer är många, vilket gör att eventuella bakomliggande faktorer är svåra att överblicka.

Mål och uppgift

Avseende mål och uppgift i Haiti så uppvisade militära aktörer ett beteende som faller inom ram för problemmodellen. Uppgifter som rörde områden som teknisk infrastruktur med korta och tydligt mätbara mål genomfördes effektivt av militären. Exempelvis när amerikanska försvaret upprättade och ledde flygledningen på Haiti, vilket är en utmärkt uppgift för militära aktörer med hög grad av specialisering och stora resurstillgångar. Dock prioriterade de därefter egna nationella intressen snarare än att se på den långsiktiga helheten och låta humanitära organisationer nå insatsområdet. Detta innebar att istället för att på en målrationell metod identifiera behov för lokalbefolkningen påvisade militären en tonvikt på egna förmågan och att denna var av större betydelse än för de civila aktörerna. Detta skulle kunna vara ett tecken på informella förutbestämda handlingsalternativ baserat på sin kulturella identitet. Samtidigt visar exemplet med flygplatsledningen att USA:s militär följde NATO CIMIC doktrin¹²¹ och prioriterade enligt denna lösandet av egna militära målsättningar framför de humanitära. Precis som humanitära organisationer har oberoende och neutralitet som

---

¹¹⁸ Grünewald, F. & Renaudin, B., (2010). *Urgence rehabilitation développement (URD)*. Real-time evaluation of the response to the Haiti earthquake of 12 January 2010. Mission: 9-23 February 2010. Mission Report. Sid 17

¹¹⁹ Medecins Sans Frontieres. (2010). Press Release 19 January.

¹²⁰ Grünewald, F. & Renaudin, B., (2010). *Urgence rehabilitation développement (URD)*. Real-time evaluation of the response to the Haiti earthquake of 12 January 2010. Mission: 9-23 February 2010. Mission Report. (2010). Sid 17

¹²¹ NATO Standardization Agency (2003). NATO CIVIL-MILITARY CO-OPERATION (CIMIC) DOCTRINE. AJP-9; NATO/EAPC Unclassified publication. Chapter 1 page 3

grundprincip så har de militära organisationerna lösandet av egna nationella målsättningar som prioriterade. Sålunda är det förklarligt att de humanitära organisationerna misstror de militära då deras egentliga agenda kan vara allt annat än i linje med deras egen.

Ur ett idealtypsperspektiv möter de två organisationerna utmaningar när de skall samverka. Den militära organisationen med målrationalisering och nationell styrning är inte förenlig med civila humanitära organisationens handlingar genom institutionaliserad ideologistyrning. Militären handlar målrationalt efter de uppgifter som de är satta att lösa till skillnad från civila som ur ett rent identitetsperspektiv väljer handlingsregler efter ideologi.

Organisation

I Haiti uppstod genast organisatoriska problem kopplat mot syn på ledning. Pga. bristande kunskap, förmåga eller ovilja från respektive aktör att samverka uppstod ett ledningsvakuum. Då de humanitära aktörerna i huvudsak arbetade med platt organisation och bottom-up mentalitet uppfattades det ineffektivt hos de militära aktörerna. Även om samverkan på lägsta nivå säkert skulle kunnat fungera som informationskälla vilket därigenom hade kunnat leverera behov, och som i förlängningen skulle blivit uppgifter, så nyttjades inte denna källa och försåg då inte militären med vad de uppfattade som tillräcklig styrning. De övre delarna i den militära hierarkin ansåg inte att de fick tillräcklig styrning från civilt håll och valde då att flytta ledningsflödet, både när det gällde order likväl som den civil-militära samverkan, formellt och praktiskt, till USA:s fastland och befintliga militära ledningscentraler. Slutsatsen är att respektive organisation agerade enligt den konstruerade idealtypen inom området organisation.

Som problemmodellen visade är det inte ledningsfilosofin, organisationen eller de organisatoriska förutsättningarna som är avgörande för en lyckad samverkan utan kunskap om de andra aktörerna och möjligheten därigenom att kunna hantera överbryggningen. Så skedde inte i Haiti i enlighet med problemmodellen.

Neutralitet

Det är tydligt att de humanitära principerna är centrala i fråga om civil-militär samverkan och då framförallt kopplat mot uppfattningen om neutralitet. Den näst intill reflexmässiga avståndstagandet från de militära aktörerna tas upp i flera exempel ovan. I situationen som Haiti där inga stridande parter förelåg och risken för att uppfattas som en sådan var obefintlig spelade de humanitära principerna i alla fall en stor roll. Både ICRC och MSF gjorde tydliga avståndstaganden från den militära sidan liksom andra humanitära organisationer även fast det faktiska behovet inte förelåg. Enligt mina idealtyper är det den konstruerade kulturella institutionaliseringen som uppstått inom dessa humanitära organisationer som styr dem mot ett intuitivt agerande i beslutssituationer. Detta innebär att även om det målrationalt i Haitifallet vore att samverka med militära aktörer är det en fråga som inte ens lyfts på dagordningen då det strider mot egen identitetsbild som skapats.

Kunskap

Under de första veckorna av insatsen i Haiti utnyttjades inte militära aktörer även fast de fanns på plats och hade stora tillgängliga resurser. Även fast det fanns militära samverkansofficerare på plats i den civila ledningen hamnade de utanför ledningsprocessen. Detta kan tyda på kunskapsbrist hos både de civila och de militära aktörerna. Militärens oförmåga att hitta rätt anslutningar in i den civila organisationen påvisas också. Den civila ledningen arbetar med ett klusterbaserat organisationssystem som var främmande för officerarna. Okunskap från den civila sidan gjorde att de inte aktivt sökte militär närvaro in i beslutsprocessen för att få tillgång till deras resurser. Pga. denna kunskapsbrist tvingas de militära och civila organisationerna att leva sida vid sida istället för integrerande vilket leder till ett outnyttjade av militära resurser som beskrivits ovan.

Skillnaden i skolning och identitet gör att situationer uppfattas olika av de respektive aktörerna. Situationer som uppstår tolkas annorlunda för respektive observatör beroende på vilken organisationstillhörighet de kommer ifrån. Val av handlingar och alternativen dem emellan påverkas sedan av uppfattningen som de inledningsvis har fått. Detta innebär att aktörerna inte bara behöver enas om hur något skall hanteras, utan även komma överens om vad det är för typ av situation som de befinner sig i.

Bristande förmåga att institutionalisera in kunskap och erfarenheter inom området civil-militär samverkan är begränsat. Detta resulterar i att en misslyckad samverkan är troligt att ske igen då kunskapen blir individbaserad.

Avslutningsvis

Jag ställer frågan huruvida samma typ av samverkansproblem uppstår mellan militära och humanitära civila aktörer i dessa två principiellt olika typer av insatser? Entydligt kan jag inte svara ja på min frågeställning men som jag beskrivit ovan så finns där många faktorer som pekar på att det föreligger på det viset. Mycket tyder på att de civil-militära samverkansproblemen som jag beskrivit i Afghanistanproblemmodellen även återfinns i Haiti. Komplexiteten gör det svårt att identifiera tydliga tecken som med stor säkerhet springer ur en viss situation och att då vara säker på att det inte finns andra bakomliggande faktorer är svårt. Dock talar mycket av mina resultat för att det är just dessa socialt konstruerade organisationskulturella föreställningar som ställer till problem. Större kunskap om den andra aktören skulle ge ökad samverkansmöjlighet. Detta då kunskapen skulle kunna överbrygga organisationskillnader, syn på mål och uppgift samt ge en mer flexibel bild av neutralitet och möjlighet att anpassa denna till när det behövs.

De konstruerade idealtyperna som jag har skapat har visat sig inte bara vara ett ideal och en ”ren” bild av respektive organisation. I flera fall har organisationerna agerat, inte bara liknande utan exakt, som idealtyperna statuerar. Skillnaderna mellan idealtyperna, inom vilka respektive aktör tydligt agerar, har en grundläggande skillnad i hur något uppfattas och skall göras. För att överbrygga dessa skillnader krävs omfattande kunskap, både om sig själv, och sin motaktör. Denna kunskap måste finnas både på individnivå såväl som organisatorisk nivå

för att uppnå lyckad samverkan. Då tidigare forskning, som jag beskrivit ovan, påpekar bristen av att ta till sig den kunskapen kommer fortsatta problem inom den civil-militära samverkan att uppstå.

Vidare forskning

En civil-militär samverkanssituation behöver inte nödvändigtvis ses eller förklaras på endast en nivå. Det civil-militära samarbetet kan fungera utmärkt mellan två komponenter som ur ett system eller organisationsperspektiv inte torde vara kompatibla, men där vissa individer i respektive organisation överbrygger detta. På samma vis kan organisationer där dess ingående medlemmar generellt sett är negativa mot samarbete ändå få en god samverkan då deras organisationer är utformade för att uppnå just detta. Det kan även på systemnivå finnas incitament, som FN:s Integrated Mission, för att få den civil-militära samverkan att fungera.

Sålunda kan avgränsade studier göras för att belysa de skillnader i nivå som kan förklara samverkan. Detta då samverkan kan uppstå och ses på individnivå, organisationsnivå eller systemnivå. En samverkanssituation kan fungera eller inte fungera pga. en specifik individ. Denna individ behöver inte nödvändigtvis befinna sig på fältarenan utan bara ha tillräckligt inflytande för att som individ påverka samverkan. På samma vis kan vi studera hur en organisation påverkar samverkan och på högsta nivån hur systemet fungerar kopplat mot detta.

Det skulle också vara av intresse att pröva problemmodellen på någon annan typ av insats. Modellen är skapad från en insats med tydligt militärt inslag även om den i grunden bygger på ett FN-mandat. I andra hörnet står insatsen i Haiti som är en ren humanitär insats där huvudfokus är den civila insatsen. Insatser som står på gråskalan mellan de två ytterligheterna som jag har valt kan prövas. Även en insats där FN är tydligt ledande skulle vara intressant då FN som organisation har både stora civila som militära delar och upprättade funktioner för civil-militär samverkan. Intressant skulle sålunda vara att se om dessa funktioner kan överbrygga problemen som jag har belyst i denna uppsats.

Referenser

- Abiew, K., Francis, (2003) *From civil strife to civic society: NGO-military cooperation in peace operations*. Nr. 39; Carleton University, Ottawa.
- Andersson, J., J., (2011). *USA inte längre ensam i toppen* i Utrikespolitiska institutets, Världspolitikens Dagsfrågor, Vad krävs för att bli en vinnare? Elanders; Vällingby.
- Annan, A., Kofi (2006). *Guidance on Integrated Missions*. Note from the Secretary-General
- Bhattacharjee, Abhijit & Lossio, Roberta, (2011). *Evaluation of OCHA Response to the Haiti Earthquake*. Final Report, January 2011; OCHA.
- Byman, L., Daniel, (2001). "Uncertain Partners: NGOs and the Military" i *Survival* 43.2.
- Christensen, T., m.fl. (2005). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Liber
- Corporate Social Responsibility. <http://www.csrsweden.se/OmCSRSweden.aspx> 2011-11-14
- Director General Joint Doctrine and Concept (2006). *The Comprehensive Approach*. Joint Warfare Publications; Swindon
- Esaiasson, P., m.fl. (2007). *Metodpraktikan*. Konsten att studera samhälle, individ och marknad; Norstedts Juridik AB, Stockholm.
- European Commission (2010). *Earthquake in Haiti*. Directorate General, Joint Research Center; Institute for the Protection and Security of the Citizen. Global Security and Crisis Management Unit.
- Europeiska Unionen. http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_sv.htm 2011-11-14
- EU (2002). *Civil-Military Co-operation (CIMIC) Concept for EU-Led Crisis Management Operations*. ESDP/PESD COSDP 67; Brussels, European Union
- EU (2008). *EU Concept for Civil-Military Co-operation (CIMIC) for EU-led Military Operations*; EUMC Mtg Doc. 37/08, Brussels, European Union
- Feaver, D., F., (1999). "Civil-Military Relations" i *Annual Review Political Science*, 1999, 2
- Grünwald, F. & Renaudin, B., (2010). *Urgence rehabilitation développement (URD)*. Real-time evaluation of the response to the Haiti earthquake of 12 January 2010. Mission: 9-23 February 2010. Mission Report. Evaluation funded by the French Ministry of Defense's Strategic Affairs Directorate.
- Heidelberg Institute for International Conflict Research e.V. (2010). <http://hiik.de/en/konfliktbarometer> 2012-01-14
- Hansén, D., & Hagström, A., (2004). *I krisen prövas ordningsmakten*; Jure Förlag AB, Stockholm. Sekundärkälla (Sundelius m.fl. 1997)
- Human Rights Watch. <http://www.hrw.org/about> 2011-11-14
- Inter-Agency Standing Committee (2010). *Haiti Earthquake Response, 6-Month Report*. Response to the humanitarian crisis in Haiti rev 20 Draft Final, 5 July.
- International Committee of the Red Cross. <http://www.redcross.se/om-oss/> 2011-11-14
- International Committee of the Red Cross uppdragsmandat. <http://www.icrc.org/eng/who-we-are/mandate/overview-icrc-mandate-mission.htm> 2011-11-25
- International Committee of the Red Cross <http://www.icrc.org/eng/who-we-are/movement/overview-the-movement.htm> 2011-12-20
- International Committee of the Red Cross (2010) *Annual Report Haiti*. <http://www.icrc.org/eng/assets/files/annual-report/icrc-annual-report-2010.zip> 2011-11-23

- Jakobsen, P., V., (2005). *PRTs in Afghanistan: Successful but not sufficient*. DIIS Report 2005:6, Danish Institute for International Studies
- Läkare utan gränser. <http://lakareutangranser.se/About-MSF/> 2011-11-14
- Läkare utan gränser. http://www.msf.org/msf/about-msf/about-msf_home.cfm 2011-12-20
- MINUSTAH. (2010). *JOTC Information sheet*; Requests for military or police assistance. [http://www.docstoc.com/docs/25539548/JOTC-Information-Sheet-\(2010-01-28\)](http://www.docstoc.com/docs/25539548/JOTC-Information-Sheet-(2010-01-28)) 2011-11-23
- Medecins Sans Frontieres. (2010). MSF plane with lifesaving medical supplies diverted from landing in Haiti; MSF Press Release, 19 januari. <http://www.doctorswithoutborders.org/press/release.cfm?id=4176> 2011-11-23
- North Atlantic Treaty Organization. <http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/index.php> 2011-12-07
- Nilsson, C. & Lagerström, M., (2006). *Civil-militär samverkan i princip och praktik*. Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Olson, L., (2006). "Fighting for Humanitarian Space: NGOs in Afghanistan" i *Journal of Military and Strategic Studies*; Fall 206, Vol.9, Issue 1.
- Olson, L., & Gregorian, H., (2007). "Interagency and civil-military coordination: Lessons from a survey of Afghanistan and Liberia" i *Journal of Military and Strategic Studies*; Fall 2007, Vol. 10, Issue 1
- Organization for Security and Co-operation in Europe. <http://www.osce.org/who> 2011-11-14
- Piiparinen, T., (2007). "A Clash of Mindsets? An Insider's Account of Provincial Reconstruction Teams" i *International peacekeeping*. Vol. 14, No. 1, January 2007
- Rehse, Peter, (2004). *CIMIC: Concepts, Definitions and Practice*; Heft 136, Hamburg
- Sveriges regering. <http://www.regeringen.se/sb/d/2580/a/61911> 2011-11-07
- Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete. <http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/Sa-styrs-vi/> 2011-11-14
- Tarry, Sarah, *Warning! All NGOs are Not Created Equal: Implications for Civil-Military Cooperation*; Dalhousie University. Halifax
- Teorell, J., Svensson, T., (2007). *Att fråga och att svara*. Samhällsvetenskaplig metod. Liber AB; Malmö.
- United Nations Civil-Military Coordination Officer Field Handbook; Version E 1.1.
- United States Agency for International Development. http://www.usaid.gov/about_usaid/ 2011-11-14
- United States Agency for International Development (2010). *Civilian-Military Operations Guide*. Version 1.0.
- United States Southern Command. <http://www.southcom.mil/ourmissions/Pages/Humanitarian%20Assistance.aspx> 2011-11-07
- Världsbanken. <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,pagePK:50004410~piPK:36602~theSitePK:29708,00.html> 2011-11-14
- Wenneberg, S., B., (2001). *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*. Liber AB; malmö.

Wheeler, V., & Harmer, A., (2006). *Resetting the rules of engagement, Trends and issues in military-humanitarian relations*; HPG, London